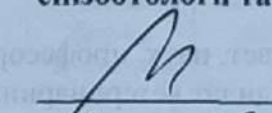

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра епізоотології та паразитології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
епізоотології та паразитології

(В.Ю.Кассіч)

“ 1 ” 06 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВВ.12 Професійна етика та деонтологія

Спеціальність : 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма : ОПП «Ветеринарна медицина»

Факультет: *Ветеринарна медицина*

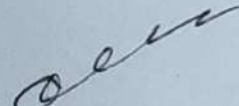
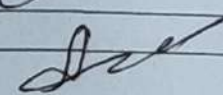
2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Професійна етика та деонтологія» для студентів
за спеціальністю: 211 «Ветеринарна медицина»

Розробники:

Фотіна Г.А. д.вет. наук, професор

Фотін А.І. кандидат ветеринарних наук, доцент

_____

_____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології
Протокол від " 01 " червня 2020 року № 15

Завідувач кафедри епізоотології та паразитології

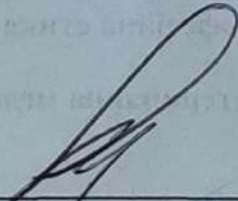
(підпис)

(В.Ю.Касіч)

(прізвище та ініціали)

Погоджено :

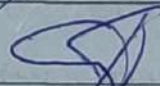
Гарант освітньої програми

_____ (Улько Л.Г.)

Декан факультету

_____ (Нечипоренко О.Л.)

Методист відділу якості освіти
ліцензування та акредитації

_____ ( )

Зареєстровано в електронній базі: дата: 03.07. 2020 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра епізоотології та паразитології

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
епізоотології та паразитології**

_____ (В.Ю.Кассіч)
“ _____ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВВ.12 Професійна етика та деонтологія /

Спеціальність : 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма : ОПП «Ветеринарна медицина»

Факультет: *Ветеринарна медицина*

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Професійна етика та деонтологія» для студентів за спеціальністю: 211 «Ветеринарна медицина»

Розробники:

Фотіна Г.А. д.вет. наук, професор _____

Фотін А.І. кандидат ветеринарних наук, доцент _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології
 Протокол від “ _____ ” _____ 2020 року № _____

Завідувач кафедри епізоотології та паразитології _____ **(В.Ю.Кассіч)**
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено :

Гарант освітньої програми _____ (Улько Л.Г.)

Декан факультету _____ (Нечипоренко О.Л.)

Методист відділу якості освіти,
 ліцензування та акредитації _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2020 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань: 21 Ветеринарна медицина	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2020-2021-й	
Загальна кількість годин - 150		Курс	
		5 років магістр	-
		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		16	
		Практичні заняття	
		44	-
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	
Вид контролю			
іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить %:

для денної форми навчання - 40/60

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дисципліни «Професійна етика та деонтологія» – як дисципліна вивчає морально-етичні вимоги до лікаря ветеринарної медицини залежно від місця роботи, деонтологічні вимоги – до організації та проведення профілактичних, діагностичних і лікувальних заходів, а також обов'язки щодо профілактики антропозоонозів і токсикоінфекцій, класифікацію та шляхи запобігання лікарським помилкам, етику наукових досліджень, деонтологічну підготовку лікаря ветеринарної медицини.

Завдання дисципліни «Професійна етика та деонтологія»: вивчення питань професійної етики ветеринарної медицини, розібрати принципи деонтології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основи ветеринарної етики; найважливіші морально-етичні вчення; загальні моральні поняття та незмінні ціннісні орієнтири; деонтологію у професійно-соціальній діяльності лікаря ветеринарної медицини, етику поведінки та спілкування як спеціаліста ветеринарної медицини в трудовому колективі; етичні вимоги до лікаря ветеринарної медицини.

вміти: проявити себе як спеціаліст, показати свою любов до обраної професії; показати себе як керівника підрозділу ветеринарної медицини, аналізувати, синтезувати та використовувати знання найважливіших морально-етичних учень людства у формуванні та спрямуванні свого світосприйняття; виявляти, усвідомлювати і спрямовувати в певне русло кращі якості душі, творчі сили і прагнення відповідно до незмінних ціннісних орієнтацій та загальних моральних понять; застосовувати індивідуальний підхід та знаходити компромісні рішення у процесі професійної діяльності з урахуванням деонтології.

**Програма навчальної дисципліни
затверджено Вченою радою СНАУ
Протокол № 12 від 02.07.2018 р.**

Змістовий модуль 1. *Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.*

Тема 1. *Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.* Розібрати особливості етики спеціалістів ветеринарної медицини. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини. Визначити етичні вимоги до лікаря ветеринарної медицини в районній лікарні ветеринарної медицини. Колегіальність, взаємодопомога, ставлення до молодих лікарів, студентів-практикантів. Етичні проблеми лікаря ветеринарної медицини у приватному секторі, ТОВ, фермерському господарстві. Робоче місце. Особливості обслуговування дрібних свійських тварин. Особливості роботи лікарів ветеринарної медицини у приватних ветеринарних підприємствах. Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини. Соціально-психологічні особливості колективу спеціалістів ветеринарної медицини. Колегіальність у роботі ветеринарних лікарів. Етичні вимоги до спеціалістів ветеринарної медицини приватних лікарень. Ставлення до приватного лікаря ветеринарної медицини. Етичні вимоги до лікаря ветеринарної медицини господарств із різною формою власності. Обладнання робочого місця у виконанні професійних обов'язків.

Ставлення лікаря до працівників тваринництва. Професійний авторитет. Етичні принципи оплати за надані ветеринарні послуги. .Етичні принципи оплати за надані ветеринарні послуги .

Тема 2. *Деонтологічні підходи до роботи лікаря ветеринарної медицини.* Деонтологічні підходи до профілактики хвороб тварин різної етіології. Досягнення і недоляки лікувально-діагностичної роботи лікаря ветеринарної медицини в господарстві. Деонтологічні підходи до діагностики та лікування тварин. Вимоги до діагностики, лікування, порушення цих вимог, їх наслідки. Етичні вимоги до керівника районної (обласної) мережі державної ветеринарної медицини. Чуття відповідальності, власної гідності керівника. Сучасні вимоги до керівника. Стиль роботи керівника. Помилки керівника і шляхи їх попередження. Методи заохочення клієнтів. Що хвилює клієнтів коли вони відвідують ветеринара. Робота з клієнтами щодо профілактики хвороб дрібних тварин та їх лікування. Ставлення лікаря до дрібних свійських тварин. Робота з клієнтами, щодо профілактики хвороб дрібних тварин та їх лікування. Індивідуально-психологічні особливості лікаря ветеринарної медицини. Самовпевненість. Лікар. Як приклад для оточення. Рівень мислення і культури лікаря ветеринарної медицини. Рівень мислення і культури поведінки на робочому місці лікаря ветеринарної медицини. Етико – деонтологічні вимоги до лікарів ветеринарної медицини в лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи на ринку. Дії лікаря у випадках виявлення недоброякісної продукції, чи підозрі на інфекційні та інвазійні хвороби. Лабораторна діагностика. Етико – деонтологічні вимоги до лікарів ветеринарної медицини на м'ясопереробних підприємствах. Роль і методи попередження зооантропонозів спеціалістами ветеринарної медицини. Дії

лікаря у випадках виявлення недоброякісної продукції чи підозри на інфекційні та інвазійні хвороби. Етичні вимоги до працівників ветеринарної медицини на кордоні. Особливості роботи лікаря ветеринарної медицини на кордоні. Розвиток гомеопатії у ветеринарії. Що таке гомеопатія. Розвиток гомеопатії в ветеринарній медицині.

Змістовий модуль 2. *Поняття ветеринарної ерології та ятрогенії.*

Тема 3. Підготовка фахівця ветеринарної медицини.

Особливості роботи лікаря з профілактики зооантропонозів і токсикоінфекцій у лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи на ринках. Зв'язок ветеринарної науки і виробництва. Ветеринарна ерологія. Класифікація і причини лікарських помилок. Особливості ятрогенії у ветеринарії. Помилки і нещасні випадки. Адміністративні порушення.

Тема 4. Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини.

Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини і шляхи їх попередження. Особливості ветеринарної ятрогенії і шляхи її попередження. Кодекс професійної етики, честі і клятва фахівців ветеринарної медицини. Роль лікаря ветеринарної медицини в охороні навколишнього середовища. Конфіскація патологічного матеріалу, трупів тварин. Роль лікаря в державних і міжнародних організаціях захисту тварин і тваринного світу. Етика наукових досліджень у ветеринарній медицині. Особливості етики наукових досліджень. Вимоги біоетики до клінічних експериментів. Міжнародні професійні організації і ветеринарної медицини. Міжнародні професійні організації і товариства. Евтаназія. Поняття евтаназії. Евтаназія у ветеринарній медицині. Деонтологічна підготовка лікаря в трудовому колективі. Ставлення колег до молодого лікаря і допомога йому у разі потреби. Етичні поради молодому спеціалісту. Деонтологічна підготовка в навчальному процесі. Роль теоретичних і клінічних дисциплін у деонтологічному вихованні студентів. Сучасні вимоги до викладача. Педагогічний такт і майстерність викладача.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.												
Змістовий модуль 1. Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.												
Тема 1. Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.	36	8		8		20						
Тема 2. Деонтологічні підходи до роботи лікаря ветеринарної медицини.	42	4		18		20						
Разом за змістовим модулем 1	78	12		26		40						
Модуль 2. Поняття ветеринарної ерології та ятрогенії												
Змістовий модуль 2. Поняття ветеринарної ерології та ятрогенії												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 3. Підготовка фахівця ветеринарної медицини.	30	2		8		20						
Тема 4 Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини.	42	2		10		30						
Разом за змістовим модулем 2	72	4		18		50						
Усього годин за семестр	150	16		44		90						

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціально-психологічні особливості колективу спеціалістів ветеринарної медицини. 1. Соціально-психологічні особливості колективу спеціалістів ветеринарної медицини. 2. Колегіальність у роботі ветеринарних лікарів.	2
2	Тема 2. Конфлікти в колективі спеціалістів ветеринарної медицини. 1. Конфлікти в колективі, запобігання їм та їх вирішення. 2. Обладнання робочого місця у виконанні професійних обов'язків.	2
3	Тема 3. Професійний авторитет. 1. Ставлення лікаря до працівників тваринництва. 2. Професійний авторитет. 3. Чуття відповідальності, власної гідності керівника	2
4	Тема 4. Сучасні вимоги до керівника 1. Сучасні вимоги до керівника. 2. Стиль роботи керівника. 3. Помилки керівника і шляхи їх попередження.	
5	Тема 5. Деонтологічні підходи до діагностики та лікування тварин. 1. Вимоги до діагностики, лікування, ведення первинної лікарської документації, порушення цих вимог, їх наслідки. 2. Професійне мислення лікаря ветеринарної медицини, його особливості та шляхи формування.	2
6	Тема 6. Деонтологічні підходи до профілактики хвороб тварин заразного і незаразного походження. 1. Робота лікарів господарств та приватних лікарів ветеринарної медицини.	2
7.	Тема 7. Етика наукових досліджень у ветеринарній медицині. 1. Особливості етики наукових досліджень. 2. Особливості клінічного експерименту, правила його ставлення і проведення.	2
8	Тема 8. Міжнародні професійні організації і товариства ветеринарної медицини. 1. Зв'язки спеціалістів ветеринарної медицини України з міжнародними професійними організаціями. 2. Роль кодексів професійної етики і честі фахівців ветеринарної медицини у професійному вихованні студентів і етичному – лікарів ветеринарної медицини.	2
	Разом	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Особливості етики спеціалістів ветеринарної медицини.	2
2	Тема 2. Любов до професії лікаря ветеринарної медицини.	2
3	Тема 3. Етичні вимоги до лікаря ветеринарної медицини в районній лікарні ветеринарної медицини. Колегіальність, взаємодопомога, ставлення до молодих лікарів, студентів-практикантів.	2
4	Тема 4 Етичні проблеми лікаря ветеринарної медицини у приватному секторі, ТОВ, фермерському господарстві. Робоче місце.	2
5	Тема 5. Етичні вимоги до керівника служби ветеринарної медицини. Стиль роботи керівника. Авторитет керівника	2
6	Тема 6. Особливості роботи лікарів ветеринарної медицини у приватних ветеринарних підприємствах.	2
7	Тема 7. Особливості обслуговування дрібних свійських тварин.	2
8.	Тема 8. Права тварин	
9	Тема 9. Деонтологічні підходи до профілактики хвороб тварин різної етіології.	2
10	Тема 10. Профілактика заразних хвороб.	2
11	Тема 11. Профілактика незаразних хвороб.	2
12	Тема 12. Деонтологічні вимоги до діагностики хвороб.	2
13	Тема 13. Деонтологічні підходи до лікування.	2
14	Тема 14. Досягнення і недоліки лікувально-діагностичної роботи лікаря ветеринарної медицини в господарстві.	2
15	Тема 15. Особливості роботи лікаря з профілактики зоонозів і токсикоінфекцій.	2
16	Тема 16. Особливості роботи лікаря з профілактики токсикоінфекцій у лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи на ринках. Впровадження системи – НАССР з метою отримання якісної та безпечної продукції тваринництва	2
17	Тема 17. Застосування генетично-модифікованих організмів.	2
18	Тема 18. Зв'язок ветеринарної науки і виробництва. Особливості етики наукових працівників	2
19	Тема 19. Особливості клінічного експерименту. Основні правила постановки і проведення експерименту	2
20	Тема 20. Проблеми клонування, евтаназії.	2

21	Тема 21. Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини і шляхи їх попередження. Особливості ветеринарної ятрогенії і шляхи її попередження.	2
22	Тема 22. Кодекс професійної етики, честі і клятва фахівців ветеринарної медицини.	2
	Разом	44

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етичні принципи лікаря в колективі спеціалістів ветеринарної медицини.	20
2	Тема 2 Деонтологічні підходи до роботи лікаря ветеринарної медицини.	20
3	Тема 3. Підготовка фахівця ветеринарної медицини.	20
4.	Тема 4. Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини. Кодекс професійної етики, честі і клятва фахівців ветеринарної медицини.	30
	Разом	90

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, виписування, складання плану, конспектування, тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. *Практичні*: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*.

2.2. *Методи синтезу* .

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Дослідницький*

4. **Активні методи навчання**- використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій та інші)

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
  - експрес-контроль під час аудиторних занять;
  - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
  - написання рефератів;
  - результати тестування;
  - письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
  - виробничі ситуації.
4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :
  - навчально-дослідна робота;

10. Розподіл балів, які отримують студенти (іспит)

Поточне тестування та самостійна робота						Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест-екзамен	СРС	Сума
Модуль 1 20 балів			Модуль 2 20 балів							
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	55 (40+15)	15	30	15	100
7	7	6	6	7	7					

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Базова

1. І.С.Панько Професійна етика лікаря ветеринарної медицини, Біла Церква, 2006 - 271 с.
2. Грандо А.А. Врачебная этика и медицинская деонтология – К.: Высшая школа. Главное. изд-во, 2000.- 192 с.
3. Профессиональная этика врача ветеринарной медицины: учебное пособие/ Под ред. И.С.Панько.- СПб.: Лань, 2004 – 288 с.
4. І.С.Панько Професійна етика лікаря ветеринарної медицини, Київ, “Урожай”, 1998 – 240 с.

Допоміжна

1. 2.Панько І.С. Психологические особенности личности ветеринарного врача.- Белая Церковь, 2003.-58 с.
- 3.Панько І.С. Служит людям ветеринария.-2004.-216 с.
4. Корсан Дж., Маккей А.Р. Деонтология. Прием в ветеринарной клинике. Необходимые навыки в работе с клиентами/Пер. С англ.. С.Минева.- М.: Аквариум ЛТД, 2002.- 224 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.vet.gov.ua – Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів
2. Сайт Держпродспоживслужби України